ויאמר אליהו

שמועסן, און חיזוק וועריטער
אין אמונה און בטחון, און נאך
אויף די וואכעדיגע פרשה

ערב שב"ק פרשת
חיי שרה
כ"ו מרחשוון
שנת תשפ"ז

אין אידיש

מאת הרב **אלי' מאיר סמיט** שליט"א

♦ ביהמ"ד תוס' יו"ט ירושלים 058.323.1459 | 347.897.9968 ♦

מַה' אִשָּׁה לְאִישׁ – א מענטש'ס זיווג קומט נאר פונעם אייבערשטן!!

וואס איז דער זיווג פון א מענטש אנדערש פון יעדער אנדערע השגחה פרטית?!

עס שטייט אין אונזער פרשה (בראשית כד, נ-נא): וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵה' יָצָא הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ טוֹב. הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה'.

די גמרא זאגט (מועד קטן יח ע"ב): "רב האט נאכגעזאגט בשם רבי ראובן בן אצטרובלי', מיר לערנען ארויס פון די תורה און נביאים און כתובים אז מה' אשה לאיש. פון די תורה זעהט מען עס, ווייל עס שטייט (בראשית כד, נ) וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵה' יָצָא הַדָּבָר, פון די נביאים, ווייל עס שטייט (שופטים יד, ד) וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵה' הִיא, און פון די כתובים, ווייל עס שטייט (משלי יט, יד) בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵה' אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת", עכ"ל.

דער וועלט פרעגט, וואס איז די חידוש אין דעם וואס מה' אשה לאיש, מיר זענען דאך מאמינים בני מאמינים אז דער בורא יתברך שמו איז דער וואס באשאפט און פירט אלע נבראים, ער איז די עילת כל העילות און סיבת כל הסיבות, און עס איז נישטא קיין שום זאך אויף די וועלט, קליין אדער גרויס, וואס פירט זיך אן זיין רצון און זיין השגחה פרטית. איז אויב אזוי איז שווער, וואס איז די רבותא און מיט וואס איז דער השגחה בענייני שידוכים מער און חשובער פון אלע אנדערע זאכן וואס פיהרט זיך און פאסירט אויפן וועלט, אלעס פאסירט דאך נאר בהשגחתו יתברך.

אזוי אויך דארף מען פארשטיין וואס חז"ל זאגן אין מדרש שוחר טוב (תהלים נט): "קום און זעה ווי שווער עס איז די זיווג, פון די תורה, פון די נביאים און פון די כתובים איז דער אייבערשטער מייחד זיין נאמען אויפן זיווג. אין די תורה שטייט ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר (בראשית כד, נ), אין די נביאים שטייט ואביו ואמו לא ידעו כי מה'

> א רמז אז דער טאטע שטייט נאר פון דער זייט, און אלעס טוט דער אייבערשטער אליין בכבודו ובעצמו. און נאך מער, אמאל שטעלט איהם דער אייבערשטער אזויפ אין א זייט, בדי ער זאל נישט שטערן מיט זיין חבמה און מיט זיינע חששות, נאר וזי דער אייבערשטער איז גזר, אזוי וועט זיין און אזוי וועט ווערן.

היא (שופטים יד, ד), און אין די כתובים שטייט ומה' אשה משכלת (משלי יט, יד), פון דא זעהט מען אז דער אייבערשטער האט מייחד געווען זיין נאמען אויפן זיווג", עכ"ל. דארף מען פארשטיין וואס איז די כוונה פון חז"ל מיט דעם וואס זיי זאגן אז דער אייבערשטער איז מייחד זיין נאמען אויפן זיווג.

נאך דארף מען פארשטיין, עס איז דאך א מנהג ישראל, אז ווען דער חתן איז מקדש די כלה אונטער די חופה, לייגט ער ארויף די רינגל אויפ'ן פינגער וואס ווערט אנגערופן 'אצבע'. דארף מען זיך מתבונן זיין, פארוואס לייגט דער חתן די רינגל דוקא אויף דעם פינגער, די ווייבער פירן עס דאך שפעטער אריבער אויף די קמיצה פינגער, וואלט דאך בעסער געווען אז די חתן זאל גלייך עס געבן אויפן קמיצה פינגער.

ביי שידוכים זעהט מען אפן די השגחה פון דעם אייבערשטן

נאר דאס קען מען מסביר זיין, אזוי ווי עס איז באקאנט בשם דעם הייליגן גאון דער חזון איש ז"ע (געבראנגט אין ספר מעשה איש ח"א עמ' ר"ב), אז כאטש דער אייבערשטער פירט זיין וועלט און ער געווועלטיגט אויף אלע באשעפענישן, פונדעסטוועגן זענען אמאל די וועגן פון די השגחה פארדעקט און באהאלטן, ווייל אזוי איז זיין הייליגן רצון, צו באהאלטן זיינע דרכים, אז אלעס זאל זיין בהסתר, און אסאך מאל קומט עס אן צו דעם, אז מענטשן קענען זיך שוין טועה זיין, אז כביכול ח"ו ליגט עס אין די הענט פון א מענטש צו טוהן וואס ער ווייל און וויאזוי ער וויל. אבער ביי שידוכים איז אנדערש, דארטן האט מען אונז איבערגעלאזט א פלאץ פון הימל, צו וויזן פאר יעדן אפן זיין השגחה פרטית, דא זעהט מען בחוש ווי אזוי דער אייבערשטער פירט זיין וועלט, ער פירט

און ברענגט זיינע מענטשעלעך אהין און צוריק, ער דערנענטערט און דערווייטערט מענטשן, און ער ברענגט צוזאם פארשידענע געשעענישן, און אלעס איז כדי איין שידוך זאל זיך ענדיגן און שליסן בכי טוב.

א שידוך צו דער פונקטליכע צייט!

און טאקע, דאס איז יעדער איינער מודה, אז ביי דעם ענין פון מה' אשה לאיש איז נישטא קיין שום הסתר פנים. אפילו ווען עס זעהט אויס בדרך הטבע אז עס איז נישטא קיין שום טשאנס, קיין שום אויסוועג, אז די שידוך זאל געשעהן, סיי מכורח המציאות, סיי צוליב די חסרונות און פגמים וואס די צדדים האבן, סיי ווייל עס זענען דא אזעלכע וואס ווילן קאליע מאכן און צושטערן די שידוך, פון שנאה אדער פון אן אנדערע סיבה, און אפילו ווען עס פעלט גאלט - פונדעסטוועגן, אויב דער אייבערשטער וויל אז די שידוך זאל זיך שליסן, אויב פון הימל איז די שידוך באשערט, וועלן זיך הימל און ערד שפאלטן, ביז עס וועט זיך אזוי דריייען און אויסדריייען אז עס וועט זיך ענדיגן בכי טוב. די חסרונות ווערן פארשוואונדן, קיין שונא קען גארנישט קאליע מאכן, און אויך די גאלט שטעלט זיך נישט אין וועג.

פארקערט אבער, אויב פון הימל האט מען נישט אויסגערופן אז די בת פלוני געהערט צום פלוני, העלפט גארנישט אויף דער וועלט, נישט די אויסערגעווענדליכע מעלות וואס די צדדים האבן, נישט געלט און גאלד, און נישט קיין שום אנדערע סיבה, וועט די שידוך זיך נישט רוקן פאראויס, און עס וועט פון דעם גארנישט ווערן. און נאך מער, אפילו די פונקטליכע צייט וואס עס איז באשערט פון הימל, פונקט דעמאלט וועט עס ווערן, נישט פריער און נישט שפעטער. אלע השתדלות'ן אויף דער וועלט וועלן נישט העלפן, ווייל מיר זענען דאך נישט מער ווי 'חומר ביד היוצר'.

אזוי האט אויך דער גאון רבי מיכל יהודה לעפקאוויטש זצ"ל מאריך געווען צו מסביר זיין דעם יסוד פון השגחה: עס איז פשוט און קלאר אז די גאנצע בריאה ווערט געפירט מיט השגחה פונעם אייבערשטן, און אלעס וואס פאסירט מיט יעדן מענטש אויפן וועלט, איז נאר דאס וואס עס איז אויף אים נגזר פון הימל פאר זיין טובה וועגן, אלעס איז מרוב טובו יתברך.

אבער די געלעגנהייט וואס א מענטש האט צו קענען זעהן און שפירן די שפעציעלע השגחה וואס באגלייט אים שטענדיג, איז נאר ביי שידוכים. ווייל אין די גאנצע בריאה איז די השגחה בהעלם ובהסתר, און א מענטש דארף זיך שטארק מתבונן זיין, מטהר זיין זיינע רעיונות, און מאכן די ריכטיגע הכנה, ביז ער וועט זיין מסוגל צו שפירן ווי דער אייבערשטער פירט איהם אויף יעדן טריט און שריט. אבער אנדערש איז ביי שידוכים, דארטן איז עס קלאר און ניכר פאר אלעמען, אז אלעס איז פון הימל, און מען זעהט בחוש ווי יעדער מענטש באקומט די שידוך וואס פאסט פאר איהם, דאס וואס ער דארף האבן פאר זיין תיקון. אזוי אויך זעהט מען אסאך מאל, אז מענטשן טוהן השתדלות'ן ביי שידוכים, און צום סוף נישט נאר וואס די השתדלות העלפט נישט, נאר זי שאדט נאך, און פארקערט, שידוכים וואס עס איז קיינעם אפילו נישט אינגעפאלן אז זיי קענען פאסירן, קומען צושטאנד אן קיין שום השתדלות. ווייל ביי שידוכים גייט עס נישט בדרך הטבע, נאר עס איז דא א ספעציעלע השגחה לטובת דעם מענטש, וואס מען קען עס זעהן אויך היינטיגע צייטן.

וואס טוט דער אייבערשטער פון בריאת העולם ביז היינט?!

באקאנט איז די מדרש (בראשית רבה סח, ד) וואס דערציילט: "א מטרונה האט געפרעגט פאר רבי יוסי בר חלפתא, אין וויפיל טעג האט דער אייבערשטער באשאפן זיין וועלט? האט ער איר נעענטפערט, אין זעקס טעג, ווי עס שטייט (שמות כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. פרעגט זי איהם, און וואס טוט ער פון דעמאלט אן ביז היינט? האט ער איר נעענטפערט, דער אייבערשטער זיצט און איז מזווג זיווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני", עכ"ל.

און לכאורה איז זייער שווער, וואס האט זי געפרעגט וואס טוט ער פון דעמאלט ביז היינט, דער אייבערשטער פירט דאך זיין וועלט יעדע צייט און יעדע שעה, ער איז מחיה אלע נבראים, פון די צבא השמים ביז דעם קלענסטן באשעפענישׁ, ער שפייזט און ערנערט אלעס וואס ער האט באשאפן, מקרני ראמים ועד ביצי כינים, ער לאזט אראפ רעגן, און אזוי ווייטער. איז וואס איז די שאלה וואס טוט ער? און פונקט אזוי איז שווער אויף דעם ענטפער, פארוואס האט רבי יוסי בר חלפתא נישט געענטפערט אז דער אייבערשטער איז פארנומען מיט פירן זיין וועלט און זי מקיים זיין יעדע מינוט.

דער גאון רבי בנימין מענדעלזאהן זצ"ל, דער רב פון קוממיות, זאגט אויף דעם א וואונדערליכן פשט: די מטרונה האט נישט געפרעגט פשוט וואס טוט דער אייבערשטער, נאר איר שאלה איז געווען, וועלכע פעולה טוט ער פון דעמאלט ביז היינט, וואס דורך דעם זאל מען קענען דערקענען אז ער פירט די וועלט. ווייל דער אייבערשטער האט זיך באהאלטן, און עס זעהט אויס ווי די וועלט פירט זיך ח"ו בדרך הטבע, האט זי געוואלט וויסן, אין וועלכן ענין קען מען זעהן בחוש די שטארקייט פון די השגחה פרטית. דעריבער האט ער איר געענטפערט: "דער אייבערשטער זיצט און איז מזווג זיווגים", ווייל ביי שידוכים זעהט מען בחוש די השגחה פון אויבן, און אז מַה' אִשָּׁה לְאִישׁ.

דער אייבערשטער איז מחתן!

פונקט דאס האט דער הייליגער בעלזער רב ז"ע געזאגט, צו מסביר זיין פארוואס דער וואס מאכט חתונה א קינד וועט אנגערופן "מחותן". לכאורה וואלט מען דאך געדארפט זאגן אז ער איז א "מחתן", וואס איז די לשון "מחותן"? נאר פשט איז, אז באמת איז נישט ער דער וואס איז מחתן, נאר דער טאטע אין הימל איז דער מחתן, און דער טאטע פון די חתן און פון די כלה איז נישט מער ווי א "מחותן" - בלשון נפעל, ער וועט געפירט.

מיט דעם זעלבן יסוד האט ער אויך מסביר געווען, וואס מיר געפונען אין די לשון פון חז"ל אז דער חתן וועט אנגערופן אן "ארוס". דער תוספות יום טוב (נדרים פ"י מ"ג) פרעגט שוין, אז לויט די דקדוק פון די לשון וואלט מען איהם געדארפט רופן "מארס" און נישט "ארוס", וואס איז א לשון נפעל, דאס הייסט

אז אנדערע טוהן עס מיט איהם. נאר עס ליגט דא א רמז, אז דער חתן איז טאקע נישט קיין מארס, ווייל פון הימל ברענגט מען צו די שידוך, און ער איז נישט מער ווי אן "ארוס".

כזה ראה וקדש!

די ערשטע שידוך זייט די וועלט באשאף, איז געווען ווען דער אייבערשטער האט געזאגט (בראשית ב, יח-כא): וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ... וַיַּפֶּל ה' אֱלֹקִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה.

עס זענען דא וואס זאגן אויף דעם א רמז: אסאך מאל עקשנ'ט זיך א מענטש, זאגנדיג 'איך וויל דוקא דעם שידוך', און אמאל 'דוקא נישט דעם שידוך, ניטאמאל צו דערמאנען'. דעריבער האט דער אייבערשטער געזאגט צו אדם הראשון: איך וועל דיר געבן דעם ריכטיגן זיווג דורך דעם וואס איך וועל אויף דיר אראפלאזן א תרדמה, און אין די זעלבע צייט וועל איך דיר ווייזן דיין זיווג, און "כזה ראה וקדש"! אזוי ווי די וועלט זאגט: "נישט העלפן און נישט שטערן".

אזוי האט אויך דער הייליגער רבי שלומ'קע זוועהיל'ער זי"ע (יסוד צדיק עמ' רפ"ג) מסביר געווען די לשון פון די תנאים: "האב עומד מצד בנו החתן" - א רמז אז דער טאטע שטייט נאר פון דער זייט, און אלעס טוט דער אייבערשטער אליין בכבודו ובעצמו. און נאך מער, אמאל שטעלט איהם דער אייבערשטער אוועק אין א זייט, כדי ער זאל נישט שטערן מיט זיין חכמה און מיט זיינע חששות, נאר ווי דער אייבערשטער איז גוזר, אזוי וועט זיין און אזוי וועט ווערן.

מיט דעם האט מען מסביר געווען וואס חז"ל זאגן (סוטה ב ע"א): "פערציג טעג איידער די קינד ווערט באשאפן, גייט ארויס א בת קול און זאגט, בת פלוני לפלוני". דאס הייסט, אז אין די צייט ווען די עלטערן האבן נאך גארנישט אנגעהויבן צו טוהן פאר'ן קינד, האט מען שוין אויסגערופן פון הימל דורך א בת קול: בת פלוני לפלוני. וויל דריי שותפים זענען דא אין א מענטש, דער אייבערשטער, און דער טאטע און דער מאמע (ע' קידושין ל ע"ב), דעריבער באשטימט דער אייבערשטער דעם זיווג נאך איידער די טאטע און די מאמע ווערן שותפים, ווען זיי קענען נאך נישט זאגן אז 'מיר זענען דאך אויך שותפים אין דעם עסק, און מיר ווילן אויך האבן א דעה, מיר ווילן דעם שידוך, און יענער שידוך פאסט נישט פאר אונז'. נאר כביכול טוט דער אייבערשטער ווי אזוי ער וויל און זעהט פאר ריכט'ג.

דער אייבערשטער דער הויפט שדכן!

עס שטייט אין אונזער פרשה (בראשית כד, ב-ג): וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי. וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּה' אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹקֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ... ה' אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר דִּבֶּר לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם, וגו'. זאגט רש"י (פסוק ז) וויי פאלגענד: "פארוואס דא שטייט נישט 'ואלקי הארץ', און אויבן שטייט יא 'ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ'? נאר אברהם האט געזאגט צו אליעזר: היינט איז ער שוין 'אלקי השמים ואלקי הארץ', וויל איך האב איהם איינגעוואוינט אין די מיילער פון מענטשן, אבער ווען ער האט מיך געגומען פון מיין טאטנ'ס הויז, איז ער געווען 'אלקי השמים' און נישט 'אלקי הארץ', וויל מענטשן אויף דער וועלט האבן איהם נישט געקענט, און זיין נאמען איז נישט דערמאנט געווארן אויף דער ערד", עכ"ל. און לכאורה דארף מען פארשטיין, פארוואס האט אברהם אבינו דאס דערמאנט פאר אליעזר פונקט יעצט, אז ער האט איינגעוואוינט דעם אייבערשטערס נאמען אויף מענטשנס ליפן, צו וויסן אז דער אייבערשטער איז דער אלקי השמים און אויך דער אלקי הארץ?

דער צדיק רבי גדליה אייזמאן זצ"ל איז מסביר, אז דער כוונה פון אברהם אבינו איז געווען אז אין אנהייב איז ער געווען 'אלקי השמים', און די מענטשן האבן איהם נישט געקענט, דאס הייסט, זיין הנהגה איז געווען פארדעקט און באהאלטן, און מען האט נישט געזעהן אז אלעס פירט זיך מיט השגחה פרטית, ביז אברהם איז געקומען און האט איינגעוואוינט די וועלט צו וויסן אז אלעס איז בהשגחה עליונה, און קיין שום השתדלות העלפט באמת גארנישט. און דאס האט ער געוואלט דערמאנען פאר אליעזר איידער ער גייט ארויס זוכן א שידוך פאר יצחק: געדענק גוט אז דער אייבערשטער איז דער אלקי השמים און דער אלקי הארץ, הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, און בפרט בייַ שידוכים. און ממילא פארלאז דיך נישט אויף דיר אליין און אויף דיין חכמה, נאר בלויז אויפן אייבערשטן, וויל מה' אשה לאיש.

און באמת, די הדרכה פון אברהם אבינו, דער פאטער פון כלל ישראל, געהערט צו יעדן איינעם וועלן ער קומט אן צום פרק פון 'האיש מקדש' אדער 'האשה נקנית', און אזוי אויך צו יעדן טאטע און מאמע אין כלל ישראל וואס שטייען פאר די שידוכים פון זייערע קינדער. זיי זאלן גוט געדענקען אז דער אייבערשטער איז דער אלקי השמים און דער אלקי הארץ, פארלאזט זיך נישט אויף זיך אליין און נישט אויף די שדכנים, נאר איר דארפט גוט וויסן אז דער אייבערשטער איז דער מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה, און ער איז דער הויפט שדכן, און אן איהם רוקט זיך גארנישט.

און ווי שיין פאסט צו דעם וואס דער הייליגער פני מנחם זי"ע האט געזאגט בשם זיין טאטן דער אמרי אמת זי"ע (פני מנחם ח"ב עמ' קי"ט), א רמז אין די ווערטער וואס שטייט גלייך שפעטער, "הוא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ", די ראשי תיבות פון די ווערטער איז הימ"ל, וויל פון הימל פירט מען און דרייט מען די גאנצע פרשה פון שידוכים. און אן אנדערע געלעגנהייט האט ער געזאגט, אז 'מלאכו' מיינט דעם מלאך וואס האט אויסגערופן דעם שידוך 'בת פלוני לפלוני', אז ער באגלייט אויך דעם גאנצן וועג צום שידוך און מאכט צורעכט אלעס וואס מען דארף.

נישט דער יחוס און נישט די געלט!

א טייערן פשט זאגט דער הייליגער חידושי הרי"ם זי"ע אויף די ווערטער פון די גמרא וואס מיר האבן אויבן דערמאנט, וואס איז מוכיח פון די תורה, פון די נביאים און פון די כתובים אז מה' אשה לאיש. ביי 'יעדן שידוך האבן מענטשן פארשידענע חשבונות. איינער זוכט דוקא א הויכן 'יחוס און א חשוב'ע משפחה, א צווייטער, ווען ער קומט אן צום פרק האיש מקדש, קוקט דייקא אויף

אויסערליכן אויסזעהן, און אסאך זוכן א בעל יכולת, כבוד און געלט. און געווענליך טרעפן זיך די זאכן צוזאם: דער גביר מאכט א שידוך מיטן גביר, דער מיוחס מיטן מיוחס, און אזוי וויטער. און יעדער איינער איז זיכער אז די מעלה מיט וואס ער איז געבענטשט געווארן פון הימל, איז דאס וואס האט געמאכט אז דער שידוך זאל זיך שליסן בכי טוב.

און דאס זענען אונז חז"ל געקומען לערנען ביי די אויבן דערמאנטע גמרא, ארויסנעמען פון די טעות פון מענטשנס הערצער, און זיי לאזן צו וויסן אז מה' אשה לאיש, און עס איז נישטא קיין שום אנדערע סיבה פאר א שידוך. און די דריי סארטן מענטשן געפונען מיר אין די תורה, אין די נביאים און אין די כתובים.

אין די תורה געפונען מיר ביים שידוך פון יצחק אבינו, וואס אליעזר איז געגאנגען קיין ארם נהרים צו טרעפן א פאסיגן שידוך פון א חשוב'ע און מיוחס'דיגע משפחה, פון זיין טאטנ'ס הויז. און דארט זאגט די תורה: וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵה' יָצָא הַדָּבָר, אונז צו לערנען אז דער שידוך איז נישט צושטאנד געקומען צוליב קיין שום תירוץ אדער אויסרייד, נאר ווייל אזוי האט דער אייבערשטער גוזר געווען.

אין די נביאים געפונען מיר ביי שמשון הגבור, וואס איז געגאנגען נאך זיינע אויגן און געזוכט א שידוך לויטן אויסערליכן אויסזעהן, און אויף איהם שטייט: וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵה' הִיא. זעהט מען אז די סיבה פון דעם שידוך איז געווען נאר ווייל אזוי האט געוואלט דער מזווג זיווגים.

און דער וואס מיינט אז זיין שידוך איז צושטאנד געקומען צוליב זיין פארמעגן, זאל זיך נעמען צום הארצן דעם פסוק בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵה' אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת, ווייל 'המגיד מראשית אחרית הוא יתן שם ושארית'.

און מיט דעם קען מען פארשטיין די הייליגע ווערטער פון די פסוק (משלי יח, כב): מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵה', אז דער אייבערשטער לייגט אריין אין א מענטש, אפילו אקעגן זיין ווילן, א רצון צו דעם זיווג וואס איז איהם באשערט פון הימל. און אויף דעם וועג איז דער הייליגער פני מנחם זי"ע מסביר וואס חז"ל זאגן (מכות י ע"ב): "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו", אז אויך דער וועג וואס א מענטש וויל גיין, און די רצונות וואס ער האט ביי שידוכים, זענען אויך אין דעם כלל פון "מוליכין אותו", אז דער אייבערשטער פירט דעם מענטש ווי עס איז אויף איהם נגזר געווארן, דורך דעם וואס ער לייגט אריין אין איהם דעם רצון.

דער אייבערשטער איז מייחד זיין נאמען אויפן זיווג!

דער מהר"ל אין באר הגולה (באר ד') איז מסביר, אז דער זיווג פון א מענטש איז נישט בדרך הטבע, נאר ער איז בלויז פונעם אייבערשטן. דעריבער רוהט דער נאמען י"ה צווישן איש און אשה: די יו"ד אין "איש" און די ה"א אין "אשה", וויל דער אייבערשטער מוז זיי צוזאמברענגען, ויבאלד זייער זיווג איז נישט בדרך הטבע.

און דאס איז די כוונה פון די מדרש וואס מיר האבן אויבן דערמאנט: "מכאן שהקב"ה מייחד שמו על הזיווג", אז די גאנצע מהות פון א זיווג און זיין הצלחה איז דער נאמען פונעם אייבערשטן וואס רוהט צווישן איש און אשה. און אן דעם קען דער שידוך נישט האלטן אפילו איין רגע, אפילו ווען לויט זייערע מדות און זייער נאטור פאסן זיי זיך צו, אזוי וי עס איז מבואר אין די מדרש (אויבן דערמאנט) מיט די מטרונה און רבי יוסי בן חלפתא, וואס זי האט געוואלט מזווג זיין טויזנט פאר קנעכט און עס איז איר נישט געלונגען. און דעריבער קען מען דוקא ביי שידוכים זעהן די השגחה אזוי קלאר, וויל די גאנצע מהות פון א זיווג איז נישט בדרך הטבע, נאר מכח דעם נאמען פונעם אייבערשטן וואס רוהט אויפן פארפאלק.

וויניג השתדלות, אסאך בטחון!

אין הערות הגר"א געפונען מיר, אז ער האט אפגעלערנט פון די דאזיגע גמרא, אז מה' אשה לאיש איז אויך א הוראה למעשה: ביי שידוכים דארף מען נישט מער ווי א ביסל השתדלות, און דער עיקר איז זיך צו פארלאזן אויפן אייבערשטן, וויל אלעס איז דאך פון איהם. און אזוי אויך וואס עס שטייט אין תהלים (קכז, א): אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, א זיווג וועט דאך אנגערופן "בנין בית", און מיט דעם וויל דער פסוק אונז מרמז זיין, אז אויב דער אייבערשטער בויט נישט דאס הויז - שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, אומזיסט איז די מי פון די בויער. פון דא זעהט מען, אז מען דארף טוהן וויניגער השתדלות און האבן מער בטחון אין דעם אייבערשטן.

שווער ווי קריעת ים סוף?!

די גמרא אין מסכת סוטה (ב ע"א) פארגלייכט דעם זיווג פון א מענטש צו קריעת ים סוף, ווי פאלגענד: "רבה בר בר חנה זאגט אין נאמען פון רבי יוחנן, עס איז שווער דער זיווג פון א מענטש אזוי ווי קריעת ים סוף, ווי עס שטייט (תהלים סח, ז) אֱלֹקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת", עכ"ל. קען מען דאס מסביר זיין: אז בשעת כלל ישראל זענען אנגעקומען צום ים סוף, און אדורך דעם געשפאלטענעם ים, האבן זיי זוכה געווען צו א געוואלדיגע התגלות, ביז חז"ל זאגן (ע"י רש"י שמות טו; ילקוט שמעוני שמות רמז רמב): "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, רבי אליעזר זאגט, פון וואו וויסטו אז א דינסט האט געזעהן ביים ים וואס יחזקאל און אלע אנדערע נביאים האבן נישט געזעהן... וכו'". דאס הייסט, זיי האבן קלאר געזעהן די האנט פון דעם אייבערשטן וואס פירט זיי. און דאס איז די פארגלייך צום זיווג פון א מענטש, וויל אויך ביי דעם זעהט מען קלאר די האנט פון דעם אייבערשטן און זיין השגחה פרטית.

און מיט דעם וועט מען פארשטיין וואס מיר האבן אויבן געפרעגט, פארוואס לייגט מען די רינגל דוקא אויף דעם 'אצבע' פינגער פון די כלה, און נישט אויפן קמיצה. וויל ביי א זיווג זעהט מען קלאר די האנט פון דעם אייבערשטן און זיין הנהגה, פונקט ווי ביי קריעת ים סוף האבן אידן געווייזן מיטן פינגער און געזאגט: זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ.

דער אייבערשטער זאל העלפן, מיר זאלן זוכה זיין צו גלייבן באמונה שלימה אז אלע זיווגים זענען פונעם אייבערשטן, און זיך פארלאזן אויף איהם אז ער איז דער מזווג זיווגים און ער פירט אלעס לטובת דעם מענטש. און דורך דעם וואס מיר וועלן האבן מער בטחון און טוהן וויניגער השתדלות, וועלן מיר זוכה זיין צו זעהן מיט אונזערע אויגן די חסדים פון דעם אייבערשטן און זיין וואונדערליכע השגחה, מיט'ן בויען א בית נאמן בישראל, במהרה בימינו אמן.